

۲۱۴۲۶۱۶

**مجازات اعدام با رویکرد تطبیقی
در حقوق ایران و آمریکا**

www.ketab.ir

مؤلف:

منصوره دلیلی

سرشناسه	: دلیلی، منصوره، ۱۳۶۳-
عنوان قرارداد	: ایران، قوانین و احکام etc, Laws, Iran
عنوان و نام پدیدآور	: ایالات متحده، قوانین و احکام etc, statutes, Laws, States United
مشخصات نشر	: مجازات اعدام با رویکرد تطبیقی در حقوق ایران و آمریکا/مؤلف منصوره دلیلی، تهران: سنجش و دانش، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۷ ص.
شابک	: ۴۵۰۰۰۰ ریال ۱-۰۵۱۷۳۵-۰۶۲۲-۹۷۸:
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: حکم اعدام -- ایران
موضوع	: Iran -- punishment Capital
موضوع	: حکم اعدام -- ایالات متحده
موضوع	: States United -- punishment Capital
موضوع	: حقوق جزا -- مطالعات تطبیقی
موضوع	: studies Comparative -- law Crime
موضوع	: حقوق جزا -- ایران
موضوع	: Iran -- law Criminal
موضوع	: حقوق جزا -- ایالات متحده
موضوع	: States United -- law Criminal
رده بندی کنگره	: ۳۹۶۴KMH
رده بندی دیویی	: ۵۵۰۷۷۳/۳۴۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۳۱۳۱۴۰

عنوان:	مجازات اعدام با رویکرد تطبیقی در حقوق ایران و آمریکا
مؤلف: منصوره دلیلی	
ناشر: سنجش و دانش	
نوبت چاپ: اول-۱۳۹۹	
تیراژ: ۵۰ نسخه	
شابک: ۱-۱۷۳۵-۰۵-۶۲۲-۹۷۸	
نشانی: میدان انقلاب، خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، پلاک ۱۲۶.	
تلفن: ۰۲۱۶۱۲۶	
«کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ می باشد»	

www.sanjesh.ir
sanjeshodanesh@iran.ir

قیمت: ۴۰۰۰۰

فهرست مطالب

۱	مقدمه:
۲	پیشینه و ضرورت:
۴	فصل تمهیدی
۴	شناسایی موضوع و پیشینه
۵	مبحث اول: شناسایی موضوع
۵	گفتار اول: تبیین مفاهیم
۵	بند اول: تبیین مفاهیم در نظام حقوقی ایران
۷	بند دوم: تبیین مفهوم اعدام در نظام حقوقی آمریکا
۸	گفتار دوم: ساختار نظام های حقوقی
۸	بند اول: نظام حقوقی ایران
۱۳	بند دوم: نظام حقوقی آمریکا
۲۱	گفتار اول: پیشینه ی مجازات اعدام در نظام حقوقی ایران
۲۲	گفتار دوم: پیشینه ی مجازات اعدام در نظام حقوقی آمریکا
۲۹	بخش اول
۲۹	مبانی مجازات اعدام در نظام حقوقی
۲۹	ایران و آمریکا
۳۲	فصل اول
۳۲	مبانی مجازات اعدام در نظام حقوقی ایران
۳۳	مبحث اول: مبانی دینی
۳۳	گفتار اول: قصاص
۳۴	گفتار دوم: حدود
۳۵	بند اول: جرایم جنسی
۴۵	بند سوم: تکرار جرائم حدی
۵۱	مبحث دوم: مبانی عرفی
۵۲	گفتار اول: قلمرو اعمال تعزیر
۵۹	گفتار دوم: مصادیق تعزیر
۶۱	فصل دوم
۶۱	مبانی مجازات اعدام
۶۱	در نظام حقوقی آمریکا
۶۳	مبحث اول: سیر تحول قوانین اعدام در نظام حقوقی آمریکا
۶۷	مبحث دوم: مطابقت مجازات اعدام با قانون اساسی آمریکا

۷۵	بخش دوم
۷۵	جرایم مستوجب اعدام و نحوه ی اجرای مجازات اعدام در نظام حقوقی ایران و آمریکا
۷۷	فصل اول
۷۷	جرایم مستوجب اعدام
۷۷	در نظام حقوقی ایران و آمریکا
۱۰۴	فصل دوم
۱۰۴	نحوه ی اجرای مجازات اعدام در نظام حقوقی ایران و آمریکا
۱۴۶	کتابنامه

مقدمه:

به منظور مطالعه ی ساختارها و مناسبات اجتماعی جوامع، بررسی نظام حقوقی آن ها در اولویت قرار دارد، زیرا نظام حقوقی منعکس کننده ی روابط، فرهنگ و نهادهای اجتماعی می باشد. همچنین از این طریق می توان به چشم اندازی تاریخی، حقوقی و جامعه شناختی دست یافت. به همین دلیل، بررسی تطبیقی مجازات اعدام و موارد آن و الزامات حقوقی مرتبط با آن، بین دو نظام حقوقی ایران و آمریکا، از اهمیت ویژه ای برخوردار است، زیرا حقوق تطبیقی، موجب پیدایش تفکر حقوقی «غنی»، «انتقادی» و «پویا» می گردد و ارزش داشته ها و نداشته ها را به خوبی روشن می نماید.

اعدام، مجازاتی است که پیرامون آن بحث های فراوانی شده و رویه ی کشورهای در قانونی دانستن آن متفاوت است. روند جهانی به سمت لغو مجازات اعدام، نخستین بار در پایان قرن هجدهم، به موجب قانون مشهور لئوپولد دوم در تسکان ایتالیا آغاز گردید. سپس در سال ۱۷۸۷ این اندیشه، به موجب قانون جزای ژوزف دوم، به قانون اتریش نیز راه پیدا نمود. در قرن نوزدهم، سیاست لغو نسبی اعدام، جانشین لغو کامل اعدام گشته و در موارد نادری هم که مجازات اعدام باقی مانده بود، کوشش می شد، از اجرای آن جلوگیری شود. در اواخر قرن نوزده و پس از وضع قانون ۱۸۸۶ ایتالیا، بار دیگر سیاست لغو کامل اعدام مطرح شد و در قرن بیست، رونق تازه ای گرفته، تا اینکه در سال ۲۰۰۷ میزان پذیرش کشورهای مختلف نسبت به آن متفاوت بود، به گونه ای که دو سوم از کشورهای جهان یا مجازات اعدام را کاملاً لغو کرده یا اعمال آنرا متوقف نموده بودند. در قرن بیستم گروه ها و انجمن های متعددی در کشورهای مختلف تأسیس گشته، که همگی آن ها در راستای مخالفت با مجازات اعدام فعالیت داشتند. به عنوان مثال، در آمریکا «جامعه ی آمریکایی لغو مجازات اعدام» در سال ۱۹۵۲ تأسیس گردید و در انگلستان «شورای ملی لغو مجازات اعدام»، از سال ۱۹۵۵ در راستای لغو مجازات اعدام، فعالیت نموده است.

بر اساس گزارش عفو بین الملل، در سال ۲۰۰۹، جامعه ی جهانی شاهد پیشرفتی چشمگیر به سوی الغای مجازات اعدام بوده است و کاهش موارد اعدام را متأثر از تصمیم مجمع عمومی سازمان ملل در سال های ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸ می داند و در این راستا خواستار توقف صدور و اجرای احکام اعدام به عنوان گامی به سوی الغای نهایی اینگونه مجازات در قوانین تمامی کشورها، می باشد. بنابراین امروزه گرایش اکثر دولت ها به سوی پذیرفتن این اصل است، که استفاده از مجازات اعدام باعث زیر پا گذاشتن مقام بشریت می شود. به گونه ای که، در سال ۲۰۱۱، از بین کشورهای جهان، تنها ۲۰ کشور، مجازات اعدام را اعمال نموده و ۳۳ کشور، امکان برخورداری از تخفیف یا عفو از مجازات اعدام را در قوانین خود، تصویب نموده اند.

در میان کشورهایی که هنوز مجازات اعدام را به طور قانونی اعمال می نمایند، می توان از کشور ایران و ایالات متحده ی آمریکا نام برد. ایران جزء کشورهایی است که از دیرباز مجازات اعدام را شناسایی و مورد

پذیرش قرار داده و هنوز هم به آن پایبند است. تا قبل از سال ۱۳۵۷ مقررات اسلامی در قوانین ایران منعکس نبوده و بنابراین جرایمی از قبیل سرقت، شرب خمر در بار چهارم، محاربه و ... که از نظر اسلامی، دارای مجازات اعدام هستند، در قوانین نیز پیش بینی نگردیده بود. پس از سال ۱۳۵۷، تعداد جرائمی که مشمول مجازات اعدام بودند، افزایش یافته و به عنوان مثال برای جرم محاربه، مجازات اعدام قرار داده شد. همچنین برخی از جرائم بزرگ مانند مواد مخدر و جرائم اقتصادی نیز مشمول این مجازات گردید. آمریکای شمالی نیز، جزء کشورهایی بوده که در طول زمان با تنش های سنگین اجتماعی به حمایت از مجازات اعدام برخاسته و این مجازات را در قوانین خود پیش بینی نموده است. مجازات اعدام برای اولین بار توسط دولت های اروپائی و در قرن ۱۷ به سرزمین آمریکا، راه یافت و بعداً دچار تغییر و تحول گردید. در دوران اولیه، به دار آویختن در مورد جرائم علیه دولت، اشخاص و اموال اجرا می گردید. در سال ۱۹۳۶ با انتشار کتاب «جرایم و مجازات ها» توسط «سزار بکاریا» و حمایت از «حبس با اعمال شاقه» به جای اعدام، حمایت از لغو اعدام در اروپا مطرح شد، اما وضعیت در آمریکا تغییر نکرد. تا اینکه در هشتمین اصلاحیه ی قانون اساسی فدرال، مجازات های غیر معمولی و خشن، چون به صلیب کشیدن و آتش زدن، لغو گردید. همچنین قتل عمد با ابتکار ایالت پنسیلوانیا به دو درجه تقسیم شده و تنها برای قتل درجه ی اول، مجازات اعدام در نظر گرفته شد. جرایم مستوجب اعدام تملیل یافت و در بعضی از ایالات لغو گردید. از طرف دیگر شیوه ی اجرای اعدام تغییر کرده و هزینه و پیچیدگی دادرسی آن فزونی یافت. اما مجازات اعدام باقی مانده و حتی بعضی از حوزه های قضایی که آن را لغو کرده بودند، دوباره به اجرای آن اقدام نمودند. با این وجود، از یک طرف، بعضی از ایالات، مجازات اعدام را نسخ و حبس ابد را جایگزین آن نموده اند و از طرف دیگر جریانات سنگین مخالفت با مجازات اعدام و نهضت هایی در این رابطه در اجتماع آغاز گردیده، که ممکن است به تدریج به حذف مجازات اعدام منجر گردد.

با توجه به این امر که کشور ایران و آمریکا، براساس گزارش عفو بین الملل در سال ۲۰۱۰ جزء کشورهایی به شمار می آیند، که بیشترین احکام اعدام در آن ها صادر و به اجرا گذاشته شده و این امر موجب رشد روزافزون انزوای بین المللی آن ها در جهان می گردد، نگارنده را به این امر ترغیب نمود، که به واکاوی میانی مجازات اعدام در این دو نظام حقوقی پرداخته و نحوه ی اجرای اعدام را در این دو نظام حقوقی مورد بحث و بررسی قرار دهد.

پیشینه و ضرورت:

در ارتباط با مجازات اعدام، بیشتر به نظام حقوقی ایران و فقه اسلامی پرداخته شده است. به عنوان مثال می توان به کتاب بررسی تطبیقی مجازات اعدام، از آقای شمس نائری نام برد. همچنین پایان نامه ای با عنوان مجازات اعدام، توسط آقای قاسم رضایی و پایان نامه ی دیگری با عنوان حق حیات در اسلام و

مجازات اعدام از دیدگاه مکاتب کیفری و اسناد بین المللی، توسط آقای ولی الله بهبودی، در سال ۱۳۸۷، نگارش یافته است. با توجه به این امر که حقوق تطبیقی یکی از پایه های اساسی تعالی هر نظام حقوقی محسوب می گردد، نگارنده در این تحقیق، مجازات اعدام را در دو نظام حقوقی ایران و آمریکا مورد بحث و بررسی قرار خواهد داد.

روش مجموعه حاضر، توصیفی - تحلیلی - تطبیقی و عمدتاً براساس منابع کتابخانه ای واقعی و مجازی است. تحقیق تطبیقی به دو گروه مزجی و افتراقی تقسیم می گردد. در این تحقیق، به جهت مشکلات دسترسی به منابع آمریکایی به خصوص از لحاظ تجزیه و تحلیل، امکان مطالعه ی مزجی فراهم نگردیده و تحقیق تطبیقی حاضر به صورت افتراقی تنظیم شده است

در این تحقیق که به منظور واکاوی مجازات اعدام بین دو نظام حقوقی ایران و آمریکا، تدوین گردیده است، ابتدا در فصل تمهیدی، به شناسائی موضوع تحقیق و پیشینه ی مجازات اعدام در نظام حقوقی ایران و آمریکا پرداخته و سپس مبانی دو نظام حقوقی ایران و آمریکا، مورد مطالعه قرار گرفته است. در بخش اول، مبانی مجازات اعدام در دو نظام حقوقی ایران و آمریکا بررسی شده، به گونه ای که، در فصل اول، به مبانی دینی و عرفی مجازات اعدام در نظام حقوقی ایران پرداخته شده و در فصل دوم، به سیر تحول قوانین اعدام و مطابقت مجازات اعدام با قانون اساسی آمریکا اختصاص یافته است.

در بخش دوم، مصادیق مجازات اعدام و نحوه ی اجرای مجازات اعدام در دو نظام حقوقی ایران و آمریکا ارائه گردیده است. در فصل اول، جرائم مستوجب اعدام در نظام حقوقی ایران و آمریکا و در فصل دوم، نحوه ی اجرای مجازات اعدام در دو نظام حقوقی ایران و آمریکا مورد مطالعه قرار گرفته است.